

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Banca Agrară din Cluj în preajma fuziunii cu Banca Centrală, își vinde imobilele

Banca Agrară și-a provocat imobilitatea în urma actualei conduceri, care a făcut investiții infructuoase

Societatea de asigurări „Fonciera” a cumpărat palatul Băncii Agrare cu 8 și jumătate milioane

Am fost primii, cari am anunțat la timp tratativele, cari s'au întreprins pentru fuziunea „Băncii Agrare” din Cluj, cu „Banca Centrală”. Tratativele, după cum am mai anunțat, au ajuns în stadiu decisiv, rămânând a se soluționa numai diferența dintre valoarea acțiilor Băncii Agrare și ale Băncii Centrale, care cere să fie acoperită această diferență. Contopirea Băncii Agrare în Banca Centrală din Cluj, este și în

asentimentul forurilor guvernamentale, cari tind să contribuie la întărirea și siguranța capitalului românesc,

ca să se poată face față nevoilor economice din România, pentru a se evita și încurcările financiare, cari se ivesc în destul de dese cazuri.

În consecință, cu atât mai curios pare în ultimul timp, că

Banca Agrară își vinde imobilele, tocmai în preajma fuziunii cu Banca Centrală,

cu cât fuziunea este considerată ca un fapt implinit, cu toate desmintirile oficiale, pe cari le-a făcut direcțiunea Băncii Agrare.

După vânzarea băilor Sovata, Banca Agrară și-a vândut chiar palatul din Calea Regele Ferdinand.

Băile Sovata au fost vândute unui consorțiu financiar național-țărănist pe prețul de șapte milioane lei,

palatul în calea Regele Ferdinand în care sunt instalate birourile băncii a fost vândut societății de asigurare „Fonciera”

cu suma de opt milioane și jumătate.

Operațiunile acestea ale Băncii Agrare se datoresc faptului că la 1 Ianuarie 1931

banca trebuie să achite statului suma de 30 milioane lei, depusă încă de Consiliul Dirigent ca depozit al statului.

Deși printr'un acord stabilit sub regimul averescan, s'au iertat dobânzile ce trebuiau plătite după depozitul de 30 milioane și deși printr'un alt acord, realizat tot sub trecută guvernare averescană, s'a acordat Băncii Agrare suma de 60 milioane lei ca despăgubire transacțională,

instituțiunea financiară de sub conducerea d.ii Aurel Esca nu dispune de fonduri suficiente

Arad három bankjainak reescomptját felemelte a Banca Nationala

A Banca Nationala Arad három vezetőintézetének visszszámítolási keretét felemelte. Így az Aradi Általános Takarékpénztár reeskomptját 14 millióról 30 millióra, az Arad-

spre a face față la scadența de 30 milioane din 1 Ianuarie 1931. Pentru a achita scadența din anul viitor, banca a început să-și vândă imobilele și să facă lichide capitalurile investite.

Acționarii băncii sunt nemulțumiți cu actuala conducere a institutului și la adunarea generală convocată voiesc să arate actualei conduceri, că

nu li-s'a administrat averea în mod rațional și cu chibzuință,

după cum era necesar și vor să insiste pentru mari schimbări în actuala conducere.

Miért adja el értékes objektumait a Banca Agrara?

Nagy vihar készül a közgyűlésen

Több ízben beszámoltunk azokról a tárgyalásokról, amelyek a Banca Agrara beolvadását célozzák a Banca Centralába. A tárgyalások, — amint már megírtuk, — befejezés előtt állanak. A végleges megállapodáshoz csak a Banca Centralának azt a feltételét kellett elfogadni, mely szerint az állam — minthogy ő iniciatíválja a fuziót —

vállalja azt az árfolyam-differenciát, mely a Banca Agrara és a Banca Cen-

trala részvényei között mutatkozik.

Ezt a kötelezettséget az állam esetleg hajlandó átvállalni és így a fuziónak utolsó akadálya is el volna hártva.

Érdekelt körökben bizonyos kommentárokat fűznek ahhoz, hogy a Banca Agrara — noha már régen aktuális a fuzió — egymásután adja el értékes aktíváit. Eladta 7 millióért a szovátai fürdőt, az intézeti székházat 8 és fél millióért, ugyszintén a Fonciera bizto-

sító intézetnél részvényérdekeltségét,

sőt ujabban is több érdekeltségét igyekszik likvidálni.

A Banca Agrara állítólag azzal indokolja az eladásokat, hogy 1931 január 1-én 30 millió lejt kell, hogy kifizessen az államnak, amely összeg a Consiliul Dirigent által az intézetnél annak idején elhelyezett betétből származik. Tekintettel arra, hogy az intézet az Averescu-kormánytól 60 millió lejt kapott a földreform finanszírozására vonatkozó koncesszió megvonásáért — nem volna indokolt az objektumok tömeges értékesítése, ha az intézet vezetősége nem eszközölt volna olyan befektetéseket egyes irrentabilis vállalatokba, amelyek végül is immobilizáltak az intézetet.

A Banca Agrara legközelebbi közgyűlése éppen ezért igen viharosnak ígérkezik.

Beszüntette fizetéseit a Hidegkuti Takarékpénztár Rt.

A gazdasági válság újabb áldozatot szedett. Ezuttal egy temesmegyei kis bank lett a gazdasági viszonyok áldozata. A Hidegkuti Takarékpénztár Részvénytársaság, amely negyven év előtt alakult, beszüntette fizetéseit. A bank alaptőkéje 250.000, tartalékalapja 1.600.000 lei és hét millió lei betétet kezel.

Az igazgatóság két éves moratóriumot kér hitelezőitől. A napokban a betétesek értekezletet tartanak és akkor döntenek.

A Romániai Magkereskedők Egyesületének közgyűlése

A temesvári székhellyel működő Romániai Magkereskedők Egyesülete február 16-án délelőtt tartja rendes évi közgyűlését Nagyváradon a Kereskedelmi Csarnok helyiségében. A közgyűlés tárgysorozatában szerepel az alelnök megválasztása, a romániai gabonakereskedelem helyzetének kérdése és egy bizottság választása, amely a nemzetközi gabonakereskedelem kongresszusán képviselni fogja a romániai egyesületet.

SĂPTĂMÂNA

*

Deoarece România și Egiptul au denunțat convențiile comerciale ce le-au avut cu Jugoslavia, s'au început la Belgrad noi tratative în vederea unor noi acorduri comerciale cu aceste două țări.

*

„Societatea Bancară Română”, care în scurt timp își deschide filiale și în Timișoara, intenționează să-și înființeze filiale și în Cluj, după cum suntem informați. Conducător al filialei din Timișoara a fost designat dl. Bela Fülöp.

*

Uniunea Camerelor de Comerț luând act de neajunsurile ce decurg din actuala lege pentru organizarea târgurilor de cereale și de vite a hotărât instituirea unei comisii pentru modificarea acestei legi. Comisiunea va avea un caracter mixt fiind compusă din delegați ai Uniunii Camerelor de comerț și de industrie, din delegați ai Uniunii Camerelor de Agricultură precum și din reprezentanții ministerelor de comerț și de agricultură.

Parchetele Kocsis din Brașov sînt escelente.

*

Producătorii și exploataorii de zahăr din Europa se vor întruni, în curând la Bruxelles pentru a studia chestiunea creșterii consumului de zahăr și a reducerii stocurilor existente.

*

Ministerul de industrie și comerț a primit o telegramă din partea dlui ing. Cezar Popescu, șeful delegației române de la Roma, prin care anunță că tratativele conduse de d-sa pentru a se încheia o nouă convenție comercială între Italia și România, au fost terminate cu succes.

Semnarea convenției va avea loc între 22-25 Februarie a. c. cu ocazia vizitei la Roma a dlui ministru Medgearu.

*

Ministerul industriei și comerțului a dat o decizie prin care se hotărăște ca din toate comisiunile cari se duc azi în străinătate tratativele în vederea încheierii convențiilor comerciale, să facă parte și câte doi delegați ai Uniunii camerelor de comerț și industrie. Unul va fi din partea industriei și altul din partea comerțului.

Cheltuielile acestor delegați vor fi suportate de Uniunea camerelor de comerț și industrie.

*

Intensificând producția, pentru executarea comenzilor primite, întreprinderile metalurgice „Reșița” au început să angajeze dintre lucrătorii pe care-i concediează din lipsa de lucru.

Organizarea desfacerei produselor metalurgice

Convenția dintre „Reșița”, „Titan-Nadrag-Calan” și „Continentală”

Între societatea „Socomet”, reprezentanța generală pentru vânzarea produselor metalurgice ale uzinelor „Reșița” și ale uzinelor „Titan, Nadrag, Calan” și societatea „Continentală” ca reprezentanța a „uzinelor de fier cartelate din

Europa centrală”, se stabilește sub egida *Băncii de Credit Român* o colaborare strânsă, având de scop o distribuție rațională a produselor metalurgice și o finanțare mai avantajoasă a creditelor acordate consumatorilor.

A Banca Națională mărcius 1-én leszállítja a kamatlábat?

Megbízható helyről nyert értesülésünk szerint a Banca Națională igazgatósága elhatározta, hogy félszázalékkal leszállítja a visszleszámitolási kamatlábat. Mint ismeretes, a kormány akciót indított a kamatok leszállítása érdekében. A nagyobb pénzintézetek igazgatói a pénzügyminiszterrel e kérdésben folytatott megbeszélései során rámutattak arra, hogy a kamatok nagyobb mérvű leszállítása nem lehetséges mindaddig, míg a Banca Națională fenntartja a 9 százalékos visszleszámitolási kamatlábat. A bankigazgatók hivatkoztak külföldi jegybankokra, amelyek az utóbbi hónapokban egymásután szállították le a visszleszámitolási kamatlábat.

Valószínű, hogy március elsejétől kezdve 8 és fél százalékos lesz a hivatalos visszleszámitolási kamatláb, de az sem látszik lehetetlennek, hogy 8%-ra fogják csökkenteni a bankrátát.

A Marosvásárhelyi Leszámitolóbank Rt.-gal szoros érdekeltégi viszonyt létesített a budapesti Angol-Magyar Bank

A Marosvásárhelyi Leszámitolóbank Rt. igazgatósága kedden délelőtt tartotta biztrai Farkas Imre elnöke alatt mérlegmegállapító ülését. Az elmúlt 1929. évi üzleti eredményt Réder Ferenc vezérigazgató a következőkben ismertette:

Az intézet saját tőkéi 18 millió lejre emelkedtek, betétállománya 1929. évi dec. 31-én 76,768.476.78 lejre emelkedett. Váltótárcája circa 14 millió lej szaporulattal 51,989.538.60 lejre, míg folyószámlakihelyezései 43,508.169.87 lejre emelkedtek. 1929. évi tiszta nyeresége 3 millió 69.312.19 lej, amelyből részvényenként nettó 21.— lej osztalékot fog fizetni.

Az igazgatóság jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Réder Ferenc vezérigazgatónak, aki szakértelmével, példaadó szorgalmával és töretlen energiával vezeti az intézetet, egyben köszönetet szavazott az igazgatóság a tisztviselői karnak, amely lelkiismeretes munkásságával járult ez eredményhez.

Az igazgatóság nagy örömmel vette tudomásul azt a bejelentést, hogy az Angol-Magyar Bank, amely ma a kontinens pénzpiacának egyik legfontosabb tényezője, ismét felvette és kimélyítette azokat a kapcsolatokat, amelyek a békekötés előtt fennállottak az intézet és hogy ennek következté-

ben f. évi márciusában tartandó közgyűlésen az Angol-Magyar Bank képviselői a Leszámitolóbank Rt. igazgatóságába és felügyelőbizottságába is belépnek, élükön Fleissig Sándorral, az Angol-Magyar Bank Rt. alelnökével, aki a Leszámitolóbanknak társelnöke lesz.

A marosvásárhelyi közgazdasági, ipari és kereskedelmi élet igen nagy bizalommal és érdeklődéssel tekint az angol tőkének Marosvásárhelyre való bevonulása elé és az élénk kapcsolatnak, mely az Angol-Magyar Bank és a Leszámitoló Bank között fennáll, mi sem jobb és fényesebb bizonyítéka, mint hogy a kapcsolat elmélyítése folytán Fleissig Sándor, az Angol-Magyar Bank Rt. alelnöke a Leszámitoló Bank társelnöke lesz. A Leszámitoló Bank tehát a szerencsés üzleti politikai irányítás és kapcsolatok folytán nemcsak Marosvásárhely, hanem Erdély számottevő pénzintézete lett, amely most már fokozott mértékben tarthat számot a legnagyobb bizalomra és a hitelezés terén bizonyára a helyi piacon is igen jelentős enyhülésnek nézhetünk elébe. A márciusi közgyűlés a Leszámitoló Bank életében igen jelentős fordulópontot jelent.

A H É T

*

Societatea Bancară Română, Român Bankár Társaság, amely rövidesen megnyitja temesvári fiókját, értesülésünk szerint Kolozsvárt is bankfiókot létesít. A temesvári fiókot az intézet már bejegyeztette és annak vezetője Fülöp Béla igazgató lesz.

*

A nagyváradi törvényszék céghivatala a következő részvénytársaságok felszámolását jegyezte be: *Atlantic Film-kereskedelmi és Mozgósínház rt. Oradea*. Felszámolók: Dr. Fényes Samu, dr. Pelle György és dr. Sebestyén Sándor oradeai ügyvédek.

Leitner Márton rt. Oradea. Felszámolók: Leitner Márton, Leitner Sándor és Leitner Ferinand. A Leitner Márton rt. felszámolása nem jelenti egyben a cég megszűnését is, miután a felszámolás befejezésével a cég mint társas-cég, Leitner Márton és fiai név alatt fog újra bejegyzésre kerülni.

*

A brassói Kocsis-féle parketta elsórangu.

Junian igazságügyi miniszter elnöke mellett értekezletet tartottak a kényszerjegyzés jogi módosítása ügyében. Az értekezleten elvben megállapították, hogy a kényszerjegyzés jogi módosításra szorul, mert több kereskedő azt jogtalan meggazdagodásra használta fel. Bizottságot küldtek ki, amely elkészíti a kényszerjegyzés jogi módosító tervezetét. A bizottság erdélyi tagja Foris Lajos dr.

A mővidéki erdők miatt már évek óta húzódó per folyt Tischler Mór s az állam között. Az utolsó tárgyalás alkalmával úgy döntött a bíróság, hogy az állam köteles Tischler Mór részére háromszáz millió lejt kifizetni, ezt az ítéletet az állam természetesen megfellebbezte. Tischler Mór azt az ajánlatot tette, hogy a hosszadalmas igazságszolgáltatás helyett választott bíróság döntsön az évek óta húzódó perben. A földmívelésügyi miniszterium elfogadta Tischler Mór ajánlatát és a választott bíróság tényleg össze is ült. — Tischler Mór a választott bíróságban Fischer Tivadar képviselő védte. A választott bíróság tizenkét órái tárgyalás után meghozta ítéletét, mely szerint az államot arra kötelezte, hogy fizessen ki Tischler Mórnak kilencven millió lejt.

Az ipar- és kereskedelemügyi miniszterium távirati jelentést kapott Cezar Popescutól, a Rómában tárgyaló román delegáció elnökétől, amely jelentés arról számol be, hogy a román-olasz kereskedelmi szerződés tárgyalásai igen kedvező stádiumban vannak és péntekre, szombatra, minden egyes kérdésben létrejön a megegyezés. A román-olasz kereskedelem szerződés febr. 23. és 25. között kerül aláírásra.

A szász bankok dividenda politikája

A Hermanslädter Allgemeine Sparkasse, a Kronstädter Allgemeine Sparkasse és a szebeni Bodenkreditanstalt A G. csökkentik a részvényosztalékot és növelik a tartalék-tőkét — A szász pénzügyintézetek külföldi tőkekapcsolataik által kitűnő szolgáltatásokat tesznek a román pénzügynek

A Banca Nationala programja, amellyel a román pénzügy magas kamatait akarja redukálni sok diszkuszióra adott és ad alkalmat pénzügyi körökben. Am amíg pénzügyi köreinknek minden cselekvése ezen a téren a tanácskozással merül ki, gazdasági életünk változatlanul nyög a súlyos kamatterhek nyomása alatt. A Banca Nationala kamatleszállítási programjának realizálása tekintetében elsősorban a szász pénzügyintézetek tettek valamit, amelyek

az adott helyzetnek megfelelően megváltoztatták a dividenda-politikájukat.

Ez a bankpolitika abban kulminál, hogy, amíg egytelőt csökkentik a dividendákat, másrészt viszont növelik a tartalékokat, hogy az intézetek ellenállóerejét fokozzák és megkezdjék az irreális kamatok redukcióját.

Amíg a Hermanstaedter Allgemeine Sparkasse, a Kronstaedter Allgemeine Sparkasse és a nagyszebeni Bodenkredit-Anstalt az elmúlt években 15%-os osztalékot fizettek, ezt az osztalékot már a múlt évben 12%-ra csökkentették közös megállapodással: Az idén szintén csak 12%-os dividendát fognak fizetni:

A vezető szász intézetek közül, a Hermanstaedter Allgemeine Sparkasse a háboru előtt jelzálogintézet volt, emisszióját jelzálogkötvények formájában hajtotta végre, miáltal elérte azt, hogy alaptőkéjét jóval meghaladó, szinte aránytalanul nagyobb tartaléktőkékkel rendelkezett.

Az intézet 1913-ban például mindössze 5000 aranykorona részvénytőkével rendelkezett, amellyel szemben

a tartaléktőkék összege megközelítette a 8 és fél millió aranykoronát.

Igy egy 50 aranykorona névértékű részvény belértéke több mint 100.000 aranykoronát reprezentált.

Az imperiumváltozás után a valutahullámzások és devalvációk korszakában, a többi jelzálogintézetekkel együtt ez az intézet is áttért a kereskedelmi bankügyletekre és a megváltozott üzletpolitikának megfelelően több periódusban fel emelte alaptőkéjét. Ennek következtében a részvénytőke és tartaléktőkék egymáshoz való viszonya megváltozott. Ma az a helyzet, hogy a részvénytőke háromszorosa nagyobb, mint a tartaléktőkék összege.

A szász pénzügyintézetek szolid és eredményes üzletpolitikáját

mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy ezek az intézetek a vezető bankok között első helyen állanak. A háboru előtti jelzálogkihelyezések megszűnésével a szász pénzügyintézetek az ipar és kereskedelem alimentálásával illeszkedtek be a megnövekedett Románia gazdasági organizációjába.

A szász pénzügyintézetek voltak az elsők, amelyek megteremtették a kapcsolatot a külföldi tőkével,

amely nélkül Románia gazdasági élete nem léphetett a konszolidáció útjára.

Ké évvel ezelőtt a Hermanstaedter Allgemeine Sparkasse 5 vidéki bank beolvastásával növelte fontosságát és az ediginél sokkal szélesebb körbe terjesztette ki pénzügyi műveleteit. Így megerősödve a Hermanstaedter-nek módjában állott kimélyíteni külföldi tőke kapcsolatait, miáltal szilárdan állhatott ellen annak a fizetésképtelenségi hullámnak, amelynek egyik etapja az elmúlt hetekben volt és amely ugy az erdélyi, mint bánági pénzügyon egyes bankok összeomlását involválta.

Ugyanígy megerősödve állott szembe a gazdasági krízissel a Kronstaedter Allgemeine Sparkasse is, valamint a nagy-

szebeni Bodenkreditanstalt.

A szász pénzügyintézetek új dividenda-politikája első komoly lépés ahhoz, hogy

a bankok számoljanak a megváltozott gazdasági szituációval

és a most már minden valószínűség szerint rövidesen bekövetkező pénzügyi konszolidációval.

Nem indokolt az, hogy részvényesek tőkejövődélmezőség szempontjából aránytalanul jobb helyzetben legyenek, mint a bankbetétesek. Az a betétes, aki tőkét olyan pénzügyintézetnél helyezi el, amely megfelelő biztonságot nyújt számára, ma már nem kap nagyobb betétkamatot 8—10%-nál, és ha a részvényes 12%-al gyümölcsözőt befektetését, még mindig jól jár. A részvények értékét egyébként sem a dividenda határozza meg, hanem azok a rezervák, amelyek fölött az intézetek rendelkeznek. A három szász vezetőintézet igen helyesen fogja tehát fel a helyzetet akkor, amikor nem arra törekszik, hogy minél nagyobb dividendát fizessen a részvényeseknek, hanem arra, hogy minél biztonságosabbá tegyék a maguk helyzetét a tartaléktőkék növelése által.

Chirilă Traian

Piața financiară a devenit calmă în Timișoara

Dr. Desideriu Erber, directorul filialei timișorene a Băncii Generale Ungare de Credit, despre situația financiară

Situația financiară în Banat a început să devină calmă, după șguduirea, care se produsea zilele trecute, reluându-se cursul de mai înainte.

Dr. Desideriu Erber directorul filialei din Oradea și Timișoara a Băncii Generale Ungare de Credit, în legătură cu evenimentele financiare produse în ultimul timp pe piața din Banat, ne-a făcut următoarele declarații importante:

— Piața financiară în Timișoara în prezent este complet liniștită. Băncile, ca și în trecut, fără nici o restrângere stau cu credite la dispo-

ziția clienților. Băncile ajunse în jenă financiară pentru un moment, în prezent își satisfac punctuos obligațiile.

— Băncile în Timișoara spriginesc acțiunea de sanare a institutelor ajunse în criză, acordându-le prongări și menținându-le reescompturile.

— Unii deponenți la început credeau, că marile bănci se vor angaja,

ca să le achite depunerile, dar aceste bănci nu puteau să se angajeze la așa ceva. Doar deponenții urmăresc un singur scop: să obțină cât se poate de mari procente după

depuerile lor și astfel este logic, că ei

trebuie să conteze și la riscuri, ca și în orice alte tranzacțiuni.

— In definitiv pentru ușurința deponenților nu pot fi responsabile băncile.

— In prezent, după panica trecută se poate constata, că insolvențele bancare produse pe piața din Timișoara, nici nu au fost atât de grave, după cum se credea la început și foarte puțini deponenți au rămas, ca să-și incaseze depunerile numai după un termen mai lung.

— Pe piața financiară din Timișoara, după cum am mai accentuat, situația începe să-și reia cursul normal.

— Insolvențele bancare produse în Timișoara, în definitiv au oferit deponenților suficiente argumente, că orice depuneri sunt mai bine plasate la bănci solide și cu suficiente garanțe.

Nagyváradí cégh'rek

A nagyváradí törvényszék céghivatala a következő új cégeket jegyezte be: „Cultura Univ. rsala” Societate în nume colectiv, Eugen Réti & Comp., Oradea, Str. N. Jorga 1. Közker seti társaság, alakult 1929. okt. 10-én, cégtagok: Réti Jenő, Szántó Sándor és Vas Adolf. A céget két cégtag együttesen jegyzi, az egyik aláírónak azonban mindig Szántó Sándornak kell lennie. A cég könyvkereske éssel foglalkozik.

Berkes Lajos festéknagykereskedés, Oradea Str. P. Cerna 2. Egyedüli cégtulajdonos Berkes Lajos. Cégjegyzők: Berkes Ignác és Berkes Béla, akik a céget együttesen jegyezhetik.

Bejegyezte a céghivatal a Juliú Schaffer cég Orad a és az Edmund Spitzer cég Oradea megszűnését.

Újra bejegyezte a céghivatal a Pelikan Hill boríték gyár céget, amely újabban, mint betéti társaság alakult meg. Beltag: Sebestyén Adolf, kültag: Sonnfeld Adolf rt., mely utóbbinak 750.000 lei betéte van a cégnél.

Bejegyezte a céghivatal a következő változásokat: Gheorghe Kolling și Fiul cégnél Oradea Kolling György kilépését és Kolling Árpádnak a cégbe való belépését.

Lignum cégnél Oradea, Nussbaum Györgynek és Vas Jenőnek a cégből való kilépését. Egyedüli cégtulajdonos maradt: Vas Emil.

Az „Iza” textiláruház Oradea új tulajdonosa: Ternyei Árminné. Az eddigi tulajdonos, Biró József a vállalat cégjegyzője maradt.

Plata datorilor Statului

La Ministerul de Finanțe s'au făcut lucrările pregătitoare, pentru plata datorilor și angajamentelor Statului din exercițiile încheiate dela 1918 până la 1928 inclusiv.

Plata începe în cursul săptămânei viitoare, Totalul angajamentelor de lichidat este de peste un miliard șapte sute de milioane lei.

S'a numit o comisie de verificare a creanțelor ce trebuie lichidate.

**Ne fogadjon el mást
Gladys cipókrém
a legjobb!**

Constituirea bursei de mărfuri în Cluj

Comunicatul Camerei de Comerț și de Industrie

Comisia interimară a bursei de mărfuri având în vedere marele număr de înscrieri de membri din diferite orașe ale Transilvaniei cum și în Cluj, a hotărât convocarea adunării generale de constituire a bursei, pentru ca funcționarea ei să fie fapt împlinit în cel mai scurt timp posibil.

După cum suntem informați părerea generală este, ca să se facă o bursă generală de mărfuri cuprinzând toate articolele de comerț și ca urmare este de un interes general, ca aceia cari nu s'au înscris încă să profite de scurtul timp, care-l mai au până la adunarea generală.

A kolozsvári árutözsde közelebbről megtartja alakuló közgyűlését

A kolozsvári árutözsde ideiglenes bizottsága, tekintettel arra, hogy úgy Kolozsvárról, mint Erdély több részéből igen sokan iratkoztak be tagként az árutözsde, elhatározta, hogy közelebbről összefogja hívni az alakuló közgyűlést, hogy a működés a lehető legrövidebb idő alatt megkezd-

hető legyen.

Az általános vélemény az, hogy az általános árutözsde létesítésék az összes kereskedelmi árukra és ennek következtében érdeke azoknak a kereskedőknek, akik még nem léptek be az árutözsdebe, hogy mielőbb iratkozzanak be tagul.

Alaptőkét emel a Szatmári Hitelbank Rt.

Az intézet huszéves fennállásának jubileumát ünnepelte a közgyűlés

A Szatmári Hitelbank Rt. vasárnap tartotta XX. évi rendes közgyűlését. Az intézet két évtizedes múltját jubiláris közgyűléssel ünnepelték meg a részvényesek. Különösen Roóz Samut, aki a megalapítástól kezdve az intézet elnöke ünnepelték, akinek portréját is megfestette a vezetőség.

A jelentésből kitűnik, hogy a bank vesztesség tartalékotkéjét 700.000 lejjel, a rendes tartalék alapot pedig 300.000 lejjel

dotálta. Ennek folytán az intézet két milliót kitevő alaptökéje mellett 2.336.559 lej tartalékotkével rendelkezik.

Az intézet ezidén 130 lei osztalékot fizet.

A közgyűlés elhatározta, hogy a bank alaptökéjét öt millió lejre emeli fel.

A részvényelírás felhívás kibocsátásával és a jegyzés módjainak megállapításával a közgyűlés az igazgatóságot bizta meg.

A Bánáti Bankegyesület R. T. mérlegmegállapító igazgatósági ülése

A Bánáti Bankegyesület igazgatósága folyó évi február 12-én tartott ülésén állapította meg az 1929. üzleti évről szóló zárszámadásokat.

Dacára az elmúlt évben tapasztalt általános gazdasági depresszió, az intézet fejlődésében és terjeszkedésében kedvező eredményeket ért el. Nagy saját tőkét, melyek a legnagyobb garanciát nyújtják betéteseknek, valamint

elsőrendű külföldi összeköttetései nemcsak a piac különféle kríziseivel szemben biztosítják, hanem nagyszámú ügyfele hitelígényeinek kielégítését is lehetővé teszik.

Elővigyázatos üzleti politikával az igazgatóság legnagyobb súlyt fektetett a kihelyezések biztonságára, valamint jövedelmezőségére és különösen az intézet mobilitásának megvédésére és előmozdítására fordította teljes gondosságát. Ép a lezárt üzletév a maga különféle krízisjelenségeivel, valamint a múlt hónapban a temesvári pénzpiacra lejátszódott események teljesen igazolták a Bánáti

Bankegyesület üzleti elveinek helyességét.

A Bánáti Bankegyesület saját tőkét (alaptöke és nyílt tartalékok) 190.3 millió,

a takarékbetétek 786.7 millió, váltótárca és adósok 940.6 millió lej összeggel szerepelnek a mérlegben,

míg az intézet által kezelt vagyontételek 1.113.123.976 lejnyi összegre rugnak.

A zárszámadások szerint a Bánáti Bankegyesület

26.515.472 lej összegű tiszta nyereséget ért el az elmúlt üzleti évben.

Ezen eredmény nemcsak teljesen kielégítő osztalék kifizetését, hanem jelentékeny összegeknek kulturális célokra való adományozását is lehetővé teszi.

A folyó hó 12-én megtartott ülésén az igazgatóság úgy határozott, hogy a 42. évi rendes közgyűlést folyó évi március hó 2-ára hívja egybe.

Banca de Credit din Sătmar își sporește capitalul la cinci milioane

Banca de Credit din Sătmar, în adunarea generală, care a avut loc Duminecă,

și-a serbat și jubileul de 20 de ani de existență. Cu ocazia jubileului a avut loc și desvelirea portretului dlui Samoila Rooz, președintele băncii, care a dezvoltat o intensivă muncă pentru dezvoltarea institutului.

Intrând în ordinea de zi, adunarea luând la cunoștință gestiunea institutului prezentată de directorul general Edmond Gaspar,

a hotărât să-și urce capitalul la cinci milioane, delă două milioane, având un fond de rezerve de 2.336.559 lei.

Fabrica de piele „Dacia” din Cluj, și-a convocat adunarea generală pe 23 Februarie

Fabrica de piele „Dacia” din Cluj având un capital de 5 milioane și-a realizat un profit net de 206.129.32 lei, după ce a trecut la fondul de rezervă pentru creanțe dubioase 200.869.59 lei.

Societatea și-a convocat adunarea generală pe ziua de 23 Februarie a. c. când urmează a-și spori și numărul membrilor din consiliul de administrație.

Banca de Scont din Târgul-Mureș în cointeresă cu Banca Anglo-Ungară din Budapesta

Banca de Scont din Târgul-Mureș în adunarea, care a avut loc Marți sub prezidenția dlui Emerich Farkas de Bistra, în urma raportului direcțiunii prezentat de dl Francise Reder directorul general al institutului,

a votat încredere și recunoștință dlui director Reder pentru munca ce a depus în interesul dezvoltării băncii.

Din raportul prezentat s'a constatat, că banca cu un capital de 18 milioane,

în 31 Dec. 1929, a avut la depuneri 78.768.476.78 lei

la cambii 51.989.538.60 lei cu un spor de 14 milioane, iar ca cont-curent 43.508.169.87 lei.

Banca de Scont din Târgul-Mureș în 1929

și-a realizat un profit net de 3.069.312.19 lei,

din care achită o dividendă netă de 21 lei.

In fine s'a luat la cunoștință cu bucurie, că

Banca de Scont din Târgul-Mureș și-a reluat legăturile cu Banca Anglo-Ungară din Budapesta,

care este una dintre cele mai de seamă institute bancare în continent. Reprezentanții institutului din Budapesta, în frunte cu dl. Al. Fleissig, vicepreședintele Băncii Anglo-Ungare din Budapesta, la adunarea pe care Banca de Scont o are în Martie, vor intra și în consiliul de administrație al băncii din Târgul-Mureș.

În cercurile economice se comentează cu bucurie evenimentul, că Banca de Scont a reușit să-și reia legăturile dinainte de război cu marele bancă din Budapesta, prin care

piața din Ardeal câștigă foarte bogate resurse financiare,

cari au menirea să contribuie la îmbunătățirea situației economice din România.

Primăria comunei urbane Gheorgheni.

No. 74—1930.

Publicațiune de licitațiune

În ziua de 1 Martie 1930 la ora 10 a. m. se va ține o nouă licitațiune publică în localul Primăriei cu oferte scrise, sigilate și fără drept de supraoferte, pentru furnizarea de 700 căruțe leături de lemne, 9000 m³ rumeguș (praf de cheresteu) și de 750 m. steri lemne de fag de foc, necesare Uzinei Electrice Comunale.

Termenul executării: pentru leături și rumeguș, începând delă adjudecare până la finea anului în rate lunare egale și pentru lemne de fag șase luni începând delă adjudecare.

Ofertele vor fi înaintate separat pentru fiecare categorie de combustibil și vor fi însoțite de un vadiu de 6 la sută din valoarea ofertei.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu art. 81—114 din Legea Contabilității Publice.

Condițiunile se pot vedea la biroul serviciul tehnic.

Președintele Comisiunei Interimare:

Dr. Precup.

Șeful serviciul tehnic:
Inginer László.

Pyram-Pasta tubusban fénysíti és festi a legkényesebb cipöket „LEDA” Timișoara. Autókat, bőröket, tömegárukat legjobban a „LEDA” vegyészeti gyár által készített „CELLO” EDIN” Spritzlakkal festhet. Kérjen ajánlatot.

„LEDA”
fabrica de prod. chimice s. a.
TIMIȘOARA

A temesvári pénzpiacra minden csendes

Erber Dezső, a Magyar Általános Hitelbank igazgatójának nyilatkozata

— Az Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság bányai szerkesztőségétől —

A temesvári pénzpiacra lezajlott sajnálatos események hatása egyre jobban kezd kikálizálódni az inszolvens intézetek és a maguk hitelezői ügyévé. A piac kezd ismét vissza nyerni normális képét, a hetekig tartó izgalmak megszűntek.

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” munkatársa beszélgetést folytatott Erber Dezső, a Magyar Általános Hitelbank nagyváradi és temesvári fiókjainak vezető igazgatójával, aki a bányai pénzpiac legutóbbi eseményeivel kapcsolatos helyzetről a következőket mondotta:

— A temesvári pénzpiac már teljesen nyugodt és a bankok, úgy mint a múltban minden korlátozás nélkül állanak a hitelkérők rendelkezésére. A közelmúltban lezajlott sajnálatos eseményeknek következményei lassankint elsimulnak és ahogy a helyzet áttekinthető a fizetési nehézségek közé jutott bankok, részben a kényszerjegyzés által, részben pedig magánjegyzés útján likvidálják a maguk helyzetét. Valószínűnek látszik, hogy

a fizetésképtelenné vált bankok a beigért kvótákat nemesak betartják, hanem még ezenfelül is juttatni fognak a hitelezőknek.

— A temesvári pénzintézetek szolidárisan járnak el és a válságos helyzetbe jutott intézeteken visszleszámitolási hiteleink fentartásával, méltányos prolongálásokkal igyekeznek segíteni a bajokon és a szanálás lebonyolítását lehetővé tenni. A laikus betétesek és azok szószólói a nagybankoktól ugyan azt várták, hogy a bajba jutott intézetek betéteiket fizessék ki, ami természetesen lehetetlen feladatot róna a nagybankokra, ezenkívül nem is indokolt ez a kívánság, mert hiszen

a legtöbb betétesnek csak egy célja volt: minél magasabb betétkamatokat elérni,

és cél érdekében eltekintett az intézet bonitásától is aztán, amikor baj van azt várja hogy a nagypénzügyesek válladják a könyvnyelvényük ödiomát.

— Tul az első meglepetésen, ma már megállapítható, hogy a temesvári pénzpiacra bekövetkezett inszolvenciák nem is voltak olyan súlyos kihatással a bányai pénzpiacra. Ha a temesvári pénzpiac összevontait vesszük alapul, aránylag igen csekély százalékos (1—2%-a) a betéteseknek

került abba a helyzetbe, hogy követeléseiket nem azonnal, hanem csak egy-két éven belül kapják vissza és betéteseknek egy egészen kis hányadát elveszítették.

— A temesvári pénzpiacra, amint már említettük a helyzet kezd visszatérni a normális mederbe — van azonban egy

— a betétesekre kedvező következménye a közelmúltban lezajlott sajnálatos eseményeknek, — és pedig az, hogy a betétesek nagyobb elővigyázatossággal járnak el betéteik elhelyezésénél és lehetőleg azoknál az intézeteknél helyezik el tőkéiket, a melyeknek bonitása és biztonsága vitán felül áll.

Fuzionarea băncilor române din Ardeal

Tratatulele întreprinse își continuă cursul cu asiduitate

Tratatulele inițiate pentru fuzionarea băncilor române din Ardeal, continuă cu asiduitate și cu toată cărare eșuat planul inițiat pentru fuzionarea tuturor băncilor române din Ardeal, totuși unele bănci mai micilor fi nevoite să fuzioneze.

Banca Națională pentru a avea situația averii fiecărei bănci, a hotărât instituirea unei comisii pentru

intocmirea statelor bancare necesare.

Comisia în Timișoara și-a și încheiat lucrările și în prezent își continuă activitatea în Arad, studiind situația băncii „Victoria”.

Planul inițiat pentru fuzionarea tuturor băncilor române din Ardeal, după cum suntem informați, s'a modificat intrucâtva și s'a convenit a se grupa băncile în două,

înfăptându-se două mari bănci române

din diversele bănci ardelenice.

Una dintre băncile inițiate ar fi institutul bancar român de Vest, cu

sediu în Arad, careia i-ar servi ca filiale în Oradea „Bihoreana”, iar în Timișoara „Timișana”.

„Banca Agrară” din Cluj, „Cetea” din Brașov și „Izvorul” din Alba-Iulia, după planul inițiat este vorba să fuzioneze cu „Banca Centrală” din Cluj. Banca Centrală însă acceptă fuziunea numai dacă statul, respective

Banca Națională va suporta diferența dintre valoarea acțiunilor băncilor cari fuzionează

și valoarea acțiunilor Băncii Centrale.

Guvernul presionează fuzionarea băncilor române din Ardeal prin politica de reeșcompt a Băncii Naționale.

Paralel cu fuzionarea băncilor române din Ardeal s'a întreprins acțiune și pentru fuzionarea unor bănci din Vechiul Regat. Astfel în Galați se urmărește planul de-a contopi trei mari bănci.

În Bucovina și Basarabia de asemenea sunt în curs acțiuni pentru fuzionarea băncilor provinciale.

Madgearu feltétlenül fuzióra készíti az erdélyi román pénzintézeteket

Ujabb lanácskozások folytak a pénzügyminiszter és a román pénzintézetek vezetői között

Az erdélyi román pénzintézetek tömörülésére vonatkozó tárgyalások még mindég folynak és ha az eredeti terv, hogy az összes bankokat egy intézeté olvassák össze kutba is esett, a tömörülést kisebb csoportokban mégis keresztülvizsgálják. Egyelőre a tárgyalások

abban az irányban haladnak, hogy megfelelő alapot találjanak a különféle bankok részvényeinek aránybahozására nézve.

A Banca Nationala, hogy megállapítsa az egyes bankok vagyoni státuszát és hogy a részvénybeváltásra vonatkozó

DIANA sós borszesz, vezérképviselőt „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

igényeket leszállítsa megfelelő mértékre, bizottságot nevez ki a bankok vagyoni állapotának pontos megállapítására. Ez a bizottság Temesváron már be is fejezte munkáját és jelenleg Aradon működik, hogy az aradi Viktoria-bank státuszát megállapítsa.

Ertesülésünk szerint az eredeti terv oda módosult, hogy

az erdélyi bankokat két részre osszák és két nagy bankot vonnak össze belőlük.

Az egyik bank a nyugati román határ pénzintézete lenne aradi központtal, míg a Timisiana és várad Bihoreana a pénzintézet fiókja lesznek. A többi bankok vagy a kolozsvári Agrara, a brassói Cetea és a gyulafehérvári Izvorul a kolozsvári Banca Centralaba olvadnak bele. A Banca Centrala azonban csak úgy hajlandó az intézeteket átvállalni, ha az állam, illetve a Banca Nationala viseli a különbséget, amely a fuzionálandó pénzintézetek részvényei és a Centrala részvényei között fennáll.

A bankok vagyoni státuszának megállapítása iránt értekezletre hívják össze a pénzintézetek vezetőit és

ha másképp nem, kényszerrel viszik keresztül a fuziót.

Erre a lehetőség annál is inkább megvan, mert a bankoknak a Banca Nationalánál fennálló visszleszámitolási hitelei miatt a kormány, illetve a Banca Nationala pressziót gyakorolhat a pénzintézetekre.

Egyidejűleg más irányban is folynak tárgyalások a Banca Nationala, illetve a kormány égisze alatt.

Galaiban szintén egybe akarnak olvasztani három vidéki pénzintézetet

és Bukovinában, valamint Bessarabiában ugyancsak ilyen mozgalom van folyamatban.

Százmillió lejt vesztett Bécs és Budapest a tojáskrachon

Európa majdnem minden piacán hatalmas tojáskrach van. — A tojástermelés csökkenése következtében áremelkedésre számítottak az exportőrök és importőrök, de ennek az ellenkezője következett be, mert Orosz és Lengyelország meglepetésszerűen hatalmas mennyiségeket szállítottak a fogyasztópiacokra. Szakértők becsülése szerint a bécsi tojáskereskedők veszteségei megközelítik a kétféle schillinget, a budapesti importőrök és exportőrök mintegy másfélmillió pengőt vesztettek a tojás nagy áresésén, ami lejben átszámítva közel százmillió lejt tesz ki. A helyzet pillanatnyilag az, hogy a kínálat tovább tart, mert a további veszteségektől való félelemben igyekeznek a készletektől szabadulni.

NOTE

*

Reducerea impozitelor

Din rapoartele pe cari le-a primit Ministerul de Finanțe dela organele sale, s'a constatat, că noua lege fiscală a avut darul de-a realiza rezultate satisfăcătoare. Astfel, de pildă în București, numărul declarațiilor de impunere s'a urcat dela 84 de mii la 125 mii, în urma sancțiunilor ce prevede noua lege. Dar nu numai numărul contribuabililor, ci și al venitorilor de impozitat s'a sporit considerabil.

Rapoartele primite din provincie de asemenea anunță rezultate cu mult mai favorabile.

D. Madgearu, în urma rapoartelor primite, a avizat toate administrațiile financiare, ca să înceapă lucrările de impunere în 15 Februarie, dând instrucții speciale și pentru încasarea impozitelor de lux și cifra de afaceri.

D. Madgearu, după ce va avea o icoană fidelă a situației încasărilor de impozite pe baza noii legi fiscale, întrucât situația venitorilor Statului se va îmbunătăți, este decis, ca să întreprindă reducerea impozitelor, după cum a promis.

Reducerea impozitelor, promisă de către dl. Madgearu, în tot cazul, ar fi foarte salutară pentru contribuabili și ar avea darul de a ușura situația diverselor întreprinderi, cari se sbat în acuta criză economică.

Comerțul de devize s'a înlesnit

în fine, după atâtea îngrădiri și tărganiri stânjenitoare Banca Națională a hotărât ca de aci încolo comerțul cu devize să nu mai fie legat de nici o formalitate sau autorizație specială.

Operațiunile de devize vor putea fi făcute de orice bancă, fără să aibă nevoie de autorizație specială în acest scop.

Spre a deslega comerțul de vizelor de toate cătușele, de aci încolo se desființează și celelalte formalități, cum sunt, declarațiile ce trebuiau să le facă cumpărătorii.

Borderourile de cumpărări de devize se scutesc de taxa de timbru de 14 lei, iar băncile cari se ocupă cu comerțul de devize nu vor mai plăti oficiului central al devizelor cotizația lunară.

Ridicarea acestor îngrădiri formează un pas spre normal în viața financiară a țării.

Traficul aerian cehoslovaco-român

În cercurile aviatice și comerciale se asigură că în acest an traficul aerian dintre Praga și Cluj va fi reluat cu intensitate.

Cercurile românești și-ar fi exprimat dorința ca linia să fie prelungită până la București. Acest serviciu n'ar putea fi însă asigurat, în cursul acestui an, decât de aparatele cehoslovace, deoarece România nu posedă încă materialul necesar acestui itinerar.

Un oficiu al creditorilor

s'a opinat de către membri comisiei încredințată cu revizuirea actualului regim al concordatului preventiv. Comisia în fine, după un schimb de vederi, cu privire la controlul creditorilor, a hotărât crearea unui „oficiu al creditorilor”, pe întreaga țară.

Erdélyi és Bánsági Épület- és Tűzfakereskedők Egyesülete alakult

Az Erdélyi és Bánsági Épület- és Tűzfakereskedők Egyesülete február 9-én tartotta meg alakuló gyűlését. A gyűlésen Schaar Mór, a Hazai Fatermelő igazgatója elnökölt, akinek megnyitója után Bán Vilmos ismertette az egyesület célját.

Az egyesület a Romániai gyáriparosok Szövetsége, az UGIR kebelében óhajtja működését kifejteni és a fakereskedők érdekeinek megvédését tűzte ki céljául. Bán Vilmos felsorakoztatta az épület- és tűzfakereskedők sérelmeit, kritika tárgyává tette a kormány gazdasági politikáját, amely sok tekintetben sérelmes a fakereskedelemeire. Az egyesület elsősorban azért óhajt küzdeni, hogy

állandó vasuti tarifa tegye lehetővé az üzleti kalkulációt

és ne történhessék meg, hogy a CFR a tarifák hirtelen fel-emelésével a már eladott és lekötött áruk fuvardíját várat-

lanul felemelje, ezzel megdrágítsa az árut s lehetetlenné tegye a termelők és az eladók részére a reális kalkulációt.

Az egyesület további célja az, hogy végre

Romániában is meginduljon az építkezési tevékenység

és ezért támogatni fogja mindazokat a mozgalmakat, amelyek az építkezések megindulását előmozdítják.

Bán Vilmos expozéját élénk vita követte, amelynek végzetével a gyűlés egyhangulag kimondta az Erdélyi és Bánsági Épület- és Tűzfakereskedők egyesületének temesvári székhellyel való megalakítását.

Bán Vilmos végül bejelentette, hogy a nagykarolyi, marosvásárhelyi, nagyvárad, aradi, lugosi és kolozsvári épület- és tűzfakereskedők egyetemesen csatlakoztak a mozgalomhoz és bejelentették az egyesületbe való belépésüket.

Inființarea Uniunii Comercianților de Lemne din Ardeal și Banat

Noua organizație se încadrează în U.G.I.R.

Comercianții de lemne de foc și de construcții din Ardeal și Banat, în adunarea de constituire, care a avut loc în Timișoara în 9 Februarie, sub prezidenția dlui Mauriciu Schaar, în urma propunerii dlui Vilhelm Ban, s'au organizat într-o uniune profesională pe care intenționează să o încadreze în U.G.I.R. pentru ca să poată desvolta o activitate mai intensă în apărarea intereselor de breslă.

Di Ban, în expunerea dsale, relevând doleanțele comercianților de lemne și modalitățile necesare pentru remediarea doleanțelor a arătat, că noua organizație va acționa în primul rând pentru

stabilirea unui tarif unitar permanent de tran-

sporturi, ca să se poată da posibilitate la calculații comerciale

mai sigure, ca la livrările contractate să nu sufere daune prin câte o urcare bruscă de tarif.

Prin inființarea uniunii se caută, ca

să se încurajeze construirile și în România,

în care scop uniunea va sprijini orice acțiune întreprinsă în acest scop.

În urma aderării comercianților de lemne de foc și construcții din Carei, Târgul-Mureș, Cluj, Arad, Lugoj și Oradea, adunarea a declarat inființată Uniunea Comercianților de lemne de foc și construcții din Ardeal și Banat.

FIGYELŐ

*

Jön az adó leszállítás?

A pénzügyminiszteriumhoz beérkezett jelentések szerint az adóeltitkolások ellen hozott törvények várakozáson felüli eredménnyel jártak. Bukarestben az adóvállomások száma 84 ezerről 125 ezerre szaporodott a törvény szankciói elől való félelem hatása alatt. Nemcsak az adóvállomások száma, hanem a bevallott jövedelmi összegek is nagyobbak lettek. Az egyes pénzügyigazgatóságoktól beérkezett távirati jelentések arról számolnak be, hogy nemcsak a fővárosban, de az ország minden részében hasonló eredményeket hozott az adóeltitkolások elleni törvény. Az eddigi benyújtott adóvállomásokból egyes helyeken azt a megállapítást teszik, hogy főleg a magánosok és a szabadfoglalkozásuk vallottak be magasabb jövedelmeket, míg a kereskedő és iparosok kevesebb jövedelmet vallottak be. Madgearu táviratilag utasította a pénzügyigazgatóságokat, hogy az adókiivetését február 15-én kezdjék meg.

A pénzügyminiszter megbeszélést folytatott a pénzügyi ellenőrökkel. Szóbeli utasítást adott nekik különösen a fényüzési, forgalmi és örökösödési adók végrehajtására vonatkozólag. Azokon a vidékeken, ahol a szárazság következtében károkat szenvedett a lakosság, méltányosságra utasította a pénzügyi közegeket a pénzügyminiszter.

Madgearu pénzügyminiszter expozét is fog tartani a sajtó képviselői előtt s be fog számolni az adóeltitkolási törvények eredményéről. A pénzügyminiszter meg fogja ismételni a törvények tárgyalása alkalmával a képviselőházban tett kijelentését, amely szerint a kormány le fogja szállítani az adókat, ha az adóeltitkolás elleni törvény meghozza a kívánt eredményeket. Ezt a kijelentést Madgearu a kamara ülésén is megismételte...

Amint mondani szokták: — látni szeretnénk a medvét. Ha az adóleszállítás tényleg megtörténik, akkor hajlandók vagyunk Madgearu minden adóinkviciós bűnét megbocsátani. De előbb „lássuk a medvét!”

Lucerna- és lóheremagvak tisztítatlan állapotban való exportja

A kormány gazdasági bizottsága ülést tartott, amelyen Mihalache földművelésügyi miniszter javaslatára elhatározta hogy engedélyezni fogja a lóhere- és lucernamagnak Romániából tisztítatlan állapotban való exportálását is. Tekintettel a nemzetközi kereskedelmi szabályokra, a tisztítatlan állapotban exportálásra kerülő lóhere- és lucernamagot „nem arankamentesített” jelzéssel fogják ellátni.

ROSENFELD JENŐ

gyapotosztá ya

Târgu-Mureș

Cluji Ierakat:

Telefon 2-16

E. BISCHITZ, Cal. Reg. Ferd. 40

Állandóan raktáron
fehér és nyers sző-
vőfonalak és fejtők

Eladás csak nagyban.

Konzilium a pénzpiac betegágyánál

Irta: Pogány Marcell

Míthogy nem rendelkezünk statisztikával, nem tudjuk megmondani, hányszor tartottak már konsziliumot a román pénzpiac betegágyánál. Ne essünk azonban tévedésbe, a pénzpiac professzorai mindössze arra szorítkoznak, hogy megállapítsák a diagnózist, — és marad minden a régiben.

Igy volt ez a múltban és így van ez a jelenben. Ha nem így volna, a beteg román pénzpiac már régen visszanyerte volna egészségi állapotát. Az impériumváltás második évtizedében nem kelene még mindig a gazdasági életet, az ipari termelést, a kereskedelmet megbénító magas kamatokkal számolni.

Nem a konziliumok, az idő hozott némi enyhülést pénzpiacunk fájdó sebeire. Ezért lassu a gyógyulási folyamat. Ha a konziliumokat operatív beavatkozás is követte volna, az „Erholungsperiodnak“ régen vége volna.

Az idők változást jeleznek. Változást jeleznek kint és bent. Kívülről nemzetközi tőkék kopognak Románia kapuján, kérnek bebocsátást. Bent az országban egyre gyűl, halmazódik a pénz a bankok trezorjaiban, mert nincs vállalkozás, nincsenek befektetések, nincsenek tranzakciók, — nincsen aki hitelt igényeljen.

A gazdasági válság évek óta szedi áldozatait, a horribilis kamatok, köznyelven szólva mindenkit „készcserináltak“ és bizony nem a konziliumok, hanem ezek az elszomorító tények enyhítették a pénzpiac kámphelyzetén, ezek az okok invoválták a negyven százalékos kamatoknak lemorzsolódását a mai nivóra.

A stabilizációhoz fűzött remények, a kamatkonzolidáció tekintetében nem váltak valóra. A stabilizáció egymagában képtelen lett volna megbontani a magas kamatok. Erre csak az általános pangás következtében beállott hit-igénylési stagnáció volt képes. Miért? Mert a kamatok mesterséges leszorítása érdekében — realitásokban tényleg nem történt semmi.

Hízen a relativ lejtabilizáció már régen megvolt, amikor a kamatuzsora még mindig javában dühöngött!

A romlásnak, a gazdasági pusztulásnak kellett jönnie, hogy enyhülést hozzon a kamatfronton.

Madgearu pénzügyminiszter-ségének rövid ideje alatt másodszer megtartott pénzügyi konziliumról, amint ilyenkor szokás hivatalos buletint adtak ki a pénz-professzor urak.

A hivatalos buletin így hangzik:

„A nagyobb bankok képviselői a pénzügyminiszter elnöklete alatt részletesen megvitatták a bankkamatláb kérdését és a bankárok

jelentése alapján a pénzügyminiszter konstatálja, hogy már eddig is egyes bankok 15—16 százalék mellett eszközölnék kihelyezéseket. A nagybankok igazgatói kötelezettséget vállaltak arra, hogy az év folyamán a kamatlábat 18 százalék alá szállítják le.“

Ebben a hivatalos jelentésben, a laikus is észreveheti, van egy kis ellentmondás.

— A pénzügyminiszter konstatálja, hogy egyes bankok már most is 15—16 százalék mellett eszközölnék kihelyezéseket...

Mi hajlandók vagyunk ezt a megállapítást kiegészíteni azaz, hogy nemcsak egyes bankok, hanem az összes jelentősebb és nagyobb forgalmat lebonyolító bankok adnak ma már pénzt 15—16 százalék mellett, sőt a nagyobb iparvállalatok és kisbankok tárcaváltó anyagát 13—14 százalékkal is szívesen eszkomptálják!

Mi szükség van tehát arra, hogy a bankok „kötelezzék magukat“, hogy a kamatokat 18 százalék alá fogják szorítani? Csak nem gondolja Madgearu pénzügyminiszter, hogy jöhet még egy periódus, amikor a román pénzpiacra a nagybankok kamatai ismét 18 százalék fölé fognak emelkedni?

Mi optimistábbak vagyunk, mint a pénzügyminiszter. Mi nem hisszük, hogy ez az állapot újra bekövetkezzék.

De a 15—16 százalék is magas, tulmagas! Ha a nagybankok ennyiért adnak pénzt, milyen kamatokat követeljenek a kis vidéki bankok?...

De nézzük csak tovább:

A konziliumnak van egy pozitívuma is. Ez is egy határozat, de valamivel aktuálisabb és célszerűbb is az előbbinél.

Elhatározták, hogy Átmeneti Jelzalog Hitelintézetet létesítenek. Ennek célja az volna, hogy az immobilizált pénzintézetektől és márnosoktól átvegye és tovább közvetítse a most alakulóban lévő Mezőgazdasági Hitelintézethez a birtokukban lévő jelzáloghiteleket. Az átmeneti intézet 250 millió lej alaptőkével alakulna, amelyet a nagybankok fedeznének. Az intézetnek 500 millió lej értékben joga volna kötvényeket kibocsátani, amit a belföldi piacon plasziroznak. A márnosoktól és pénzintézetektől átvett és a Mezőgazdasági Hitelintézethez átközvetített jelzáloghiteleket, három évig (ez az átmeneti idő) az átmeneti intézet finanszirozná.

Az átmeneti Jelzalog-Hitelintézet közvetett célja, hogy a jelzáloghitelek konszolidálásával segítsen a pénzpiac helyzetén és támogassa a kamatredukcióra való törekvést. Lehet, hogy az új kreáció megfelel majd a hozzáfűzött várakozásoknak, azonban tudunk sokkal egyszerűbb módot is arra, hogy a román pénzpiac

kamatnívója lecsökkenjen arra a színvonalra, amely a gazdasági ujjáteremtés processzusát megindíthatja...

Ha segíteni akarunk a helyzeten, előbb tudnunk kell azt, hogy miért magasak nálunk a kamatok. Próbáljuk meg analizálni:

A legfőbb tőkeforrás a Banca Națională.

A Banca Națională 9 százalékkal ad pénzt a bankoknak. A bankok cca öt százalékot számítanak fel a pénz adminisztrálásáért. Ez összesen 14 százalék. Ennyiért adja legjobb esetben a nagybank a nagyváltal toknak és kisbankoknak a Banca Națională pénzét. A kisbank, amely a nagybanktól 14 százalékkal kap pénzt, hozzákalkulál még négy százalékot a maga adminisztrációjáért és így lesz a kamatnívó a legkisebb intézet relációjában is minimálisan 18 százalék.

Nem változik, vagy alig változik a tétel, ha a betéteket vesszük alapul tőkeforrásnak.

Nem változik a kalkuláció, mert a nagybankok betétekért sem fizetnek többet ma már 9 százaléknál.

Ausztriában és Magyarországon a kalkuláció más:

Budapesten és Bécsben a hivatalos bankkamatláb 7 százalék. A visszleszámitolást élvező nagyintézetek ehhez mindössze maximálisan másfél százalékot ütnek hozzá, a jegybanknál visszleszámitolt tőkéhez.

Perceperea impozitului pe lux și cifra de afaceri

O intervenție a Uniunii Generale a Industriașilor și a fabricanților de spirt

Uniunea generală a industriașilor a înaintat d-lui V. Madgearu ministrul finanțelor următorul memoriu:

Ne permitem a atrage binevoitoarea Dvs. atențiune asupra următoarelor lacune din legea pentru impozitul pe lux și pe cifra de afaceri.

În criza actuală de consum, care se agravează din zi în zi, se înmulțesc tot mai mult cazurile, în cari mărfurile vândute și facturate de producători, după luni de zile, când contravaloarea lor ajunge la scadență, se înapoiază producătorilor. Pentru asemenea mărfuri

producătorul a achitat statului impozitul,

după 30 de zile de la facturare, și — din cauza lipsei din lege a unei dispozițiuni corespunzătoare — ar urma să plătească după aceeaș marfă încă odată impozitul la vânzarea ei unui alt client.

Convinsi fiind, că și d-voastră, domnule ministru, veți recunoaște că nu este echitabil și

nu poate fi în concor-

fy a kereskedelmi vállalatok és a vidéki kisintézetek váltóanyag leszámítolása a 7 százalékos bankráta mellett mármálisan $8\frac{1}{4}$ — $8\frac{1}{2}$ százalékkal történik.

Íme már el is érkezünk a román pénzpiac nagy problémájának kulcsához.

Ha Magyarországon, Ausztriában, a többi számottevő pénzpiacokat nem is említve a nagybankok $1\frac{1}{2}$ százalékkal tudják adminisztrálni a visszleszámitolást, emellett még keresnek is, miért kell a romániai nagyintézeteknek ugyanazért az üzleti funkcióért öt százalékot felszámítani? Nyilvánvaló, hogy itt kell bizonyos megszorításokat tenni, itt kell és a kisintézetek haszonmegállapításánál azokat a percenteket megtakarítani, amelyekre szüksége van a termelésnek, az egész gazdasági organizációnak.

Ha pénzintézeteink is megelégednének kisebb haszonnal, „racionálizálnák“ az adminisztrácót, még a Banca Națională mai 9 százalékos magas rátája mellett is jelentősen enyhülne a helyzet és feleslegessé tenné a meddő konziliumokat.

A kivezető út adva van: A bankok szakítsanak eddigi dividendá politikájukkal, amely 15-20 százalékos osztalékokat juttat a részvényeseknek, mérsekkeljék az igazgatósági tantiémeket, szakítsanak a szinekurákkal és akkor az öt százalékos adminisztrációs költség egyszerre lecsökken $1\frac{1}{2}$ -2 százalékra. A differenciálból lehet csökkenteni a kamatokat. Lehet a gazdasági életet szanálni. Nagy forgalat bonyolítsanak le kis haszonnal — és nem megfordítva.

Konziliumok helyett ezt tegyék a pénz professzor urak!

danță cu spiritul legeri, ca aceeaș marfă să suporte de două ori impozitul

în chestie, avem onoare a vă ruga să binevoiiți a admite, ca în borderourile respective în registru special, cu care se varșă impozitul pe lux și pe cifra de afaceri, să se poată scădea de producători impozitul plătit odată pentru mărfurile înapoiate, dacă aceste mărfuri au fost trecute în registrul de evidență prevăzut la art. 7 din lege ca intrate din nou în depozit.

O delegație a fabricanților de rom și coniac s'a prezentat ministerului de finanță și s'a plâns că prin noua lege a cifrei de afaceri fabricanșii lor sunt considerate ca articole de lux și deci sunt taxate cu 16 la sută.

Prin dispozițiile anterioare, la aceste articole nu trebuie plătit decât 2 la sută.

Chestia au fost luată în studiu.

Citiți „Lemnul“

Fabricarea spirtului de vin din fructe importate

Cazul fabricii „Löble“ din Oradea-Mare

Interpretarea legii pentru reprimarea fraudelor băuturilor alcoolice, a produs discuții în cercurile interesate. Este într'adevăr numai un lucru aproape necrezut, că

in urma unei interpretări greșite a legii,

să se facă imposibilă funcționarea unei fabrici, cum este fabrica de spirt Löble din Oradea și care în afară că produce un venit considerabil statului, prin taxele ce le plătește pentru produsele ei, lucrează cu aproape o sută de muncitori, cari sunt amenințați azi să rămână fără lucru.

Conducerea fabricii a început tratative cu Ministerul de domenii și se speră că până în cele din urmă ministerul va reveni asupra avizului dat de comisia permanentă de pe lângă acest minister mai ales că

contenciosul este și el de părerea că măsurile luate până acum sunt în contradicție cu legea.

Dacă aceste tratative nu vor duce la rezultat, ceea ce însă pare aproape imposibil, fabrica va fi silită să facă apel la contenciosul administrativ, cerând și daune pentru pagubele suferite.

O altă latură a problemei, pentru care fabrica Löble din Oradea-Mare va cere despăgubiri de la Stat, este faptul că

Ministerul de finanțe a oprit mai multe vagoane cu smochine

cari au sosit pentru fabrică în portul Constanța.

Vagoanele stau blocate în portul Constanța, deoarece Ministerul de finanțe refuză importul lor, până când fabrica nu va face o declarație scrisă,

în sensul că ea nu va folosi aceste fructe pentru fabricarea spirtului de vin.

Nu putem crede să s'au luat astfel de măsuri. Sub ce pretext sau sub ce motiv se poate opri importul articolelor libere la import?

În ce privește pretenția că

fabrica să nu facă din ele spirtul de vin, ministerul are suficiente mijloace să oprească aceasta, fără însă să blocheze marfa în port,

În concluzie, avem credința că se va pune capăt acestei chestiuni, dându-i-se deslegarea ce trebuie să i se dea.

A Skoda-Művek érdekeltséget vállal a romániai vasgyáraknál?

Prágai hírek szerint a Skoda Művek és több romániai vasipari vállalat között tárgyalások vannak folyamatban, amelyek azt célozzák, hogy a Skoda Művek a romániai vasipari vállalatoknál vállaljon érdekeltséget és irányító szerepet. A tárgyalások középpontjában a Vajdahunyadi Allami Vasművek állanak.

A tárgyalásokat a Skoda Művek képviselőjében Craseu ügyvéd, a romániai vállalatok részéről pedig Ghica Stefan-

cu szenátor folytatják. Szakörökben remélik, hogy a meg egyezés a Skoda Művek és a romániai vasipari vállalatok között február 15-ig létrejön. Ezt a feltevést megerősíteni látszik az a körülmény, hogy a Vajdahunyadi Allami Vasműveknél leltároznak, mert a leltár alapján állapítanak meg azt az apportot, amelyet a romániai állami vasgyár a Skoda Művekkel való együttműködésbe bevinne.

MEGHÍVÓ

Az „Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság, Marosvásárhelyt”

t. részvényesei az intézet helyiségében (Piața Regele Ferdinand 55) 1930. évi febr. 28-án d. e. 11 órakor megtartandó XXXIII-ik évi rendes közgyűlésére

tisztelettel meghívotnak.

N A P I R E N D :

1. Az igazgatóság jelentése az 1929-ik évi üzletéről, a zárszámadások előterjesztése és a nyereség felosztására vonatkozó indítvány, a felügyelőbizottság jelentése, felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelőbizottság részére.
2. Nyugdíjszabályzat 11., 23., 25. §§-nak módosítása.
3. Az igazgatósági tagok megválasztása.
4. A felügyelőbizottság megválasztása.
5. Indítványok.

Az alapszabályok 11. §-a értelmében az ezen közgyűlésen résztvenni kívánó részvényesek tartoznak részvényeiket legkésőbb 1930. évi február hó 25-én déli 12 óráig az intézet pénztáránál Târgu-Mureșen (Marosvásárhelyt) vagy az intézet fiókjainál elismervény ellenében letenni.

A zárszámadás, az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az intézet helyiségében (Piața Regele Ferdinand 55) a hivatalos órák alatt délelőtt 8 órától déli 1 óráig a t. részvényesek által megtekinthető.

Târgu-Mureș—Marosvásárhely, 1930. évi február hó 1-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

VAGYON

Mérlegszámla 1929 december 31-én

TEHER

	Lei	Lei		Lei	Lei
Készpénz és bankoknál rendelkezésünkre	136,306.743	19,275.450	Alaptőke		20,000.000
Értékpapír	80,068.583	2,251.013	Tartalékalap	*12,400.000	18,000.000
Váltótárca	10,167.477		Kétes követelések külön tartalékalapja	5,600.000	4,899.151
Folyószámla			Nyugdíjalap		4,899.151
Különféle adósok		226,542.803			**42,899.151
Részeselek		136.357	Fel nem vett osztalék		130,317
Ingatlanok		3,969.125			
Berendezés és felszerelés		1	Betétek:		
			Könyvecskére	131,407.644	
			Folyószámlán	17,417.495	148,825.139
			Visszleszámított váltók a Banca Națională a României és más pénzüzeteknél		24,741.043
			Hitelezők		26,949.691
			Átmeneti tételek		3,683.396
			Nyereség:		
			Áthozva 1928. évről	161.263	
			1929. évi tiszta nyereség	4,784.749	4,946.012
		252,174.749			252,174.749
Nyilvántartási számlák:			Nyilvántartási számlák:		
Szavatossági adósok		13,172.142	Szavatossági hitelezők		13,172.142
Meghitelezési adósok		1,565.012	Meghitelezési hitelezők		1,565.012
Letett értékek és árúk		108,105.565	Letett értékek és árúk hitelezői		108,105.565
Engedélyezési adók		355.715	Engedményezési hitelezők		355.715
Beszedések		21,676.587	Beszedések hitelezői		21,676.587
		398,049.770			398,049.770

* 1929 évi nyereségből való hozzájárulással 12,900.000—

** 1929 évi nyereségből való hozzájárulással 43,399.151—

VESZTESÉG

Veszteség-nyereség-számla 1929. december 31-én.

NYERESÉG

Igazgatási költségek, fizetések, adók stb.	5,773.921	Áthozva 1928. évről	161.263
Kétes követelések külön tartalékalapja	1,500.000	Kamatok, jutalékok, fiókok nyeresége, különféle nyereségek és ingatlan jövedelem	12,058.670
Nyereség:			
Áthozva 1928. évről	161.263		12,219.933
1929. évi tiszta nyereség	4,784.759		
	12,219.933		

Critica bilanțurilor

*

Banca „Albina” are peste un miliard la depuneri

Bilanțul publicat de „Albina,” cel mai vechiu și mai mare institut bancar român din Ardeal, reoglindește fidel poziția, pe care banca o are în viața economică din România.

Depunerile întreceau cu mult suma capitalului și din acest motiv,

„Albina” anul trecut și-a urcat capitalul dela 50 la 100 milioane lei,

care capital, împreună cu rezervele de 67,468.223 lei, cadrează cu

activele de aproape un miliard și jumătate,

pe care le are banca.

În bilanțul din anul trecut „Albina” evidențiază

un profit net de 39,544.154 lei,

care profit corespunde la o rentabilitate de 24%. Din profitul brut, s'au dotat diverse fonduri de rezervă, și amortizare cu peste cinci milioane.

Anul trecut, cu toată criza, care a persistat „Albina” a înregistrat

sporirea depunerilor cu peste 154 milioane

și astfel depunerile dela „Albina” se cifrează la 1 miliard 168,368,041 lei.

Dela Banca Națională „Albina” a avut un reescompt de 72,712.042 lei.

La debitori are 1.278,436.481 lei, cu o sporire de 187 milioane.

Imobilele sunt evaluate la 29,171.856, efectele la 62 milioane 440.427 lei, iar profitul brut la 182,502.731 lei, cu o sporire de 34 milioane față de anul precedent.

În dividendă achită tot 24%, ca și în anul precedent, dotându-și mai intensiv fondurile de rezervă.

Bilanțul reoglindește destul de suficient mobilitatea vechiului și marelui institut românesc din Sibiu, care are excelentă conducere binechibzuită, după cum se poate constata și din prosperarea și dezvoltarea înregistrată până acuma.

Banca de Păstrare Agrară din Oradea continuă să se dezvolt

Banca de Păstrare Agrară din Oradea Mare, în bilanțul publicat își evidențiază continuarea dezvoltării din toate punctele de vedere.

Institutul orădean, cu un capital social de 18 milioane, având la rezerve 13,100.000 lei, pe 1929 evidențiază

un profit de 7,238.991 lei,

prin care profit își justifică destul de evident chibzuita conducere, pe care o are.

Din profit s'a dotat diverse fonduri de rezervă cu 2 milioane 274.822 lei.

Incredere, de care se bucură institutul se evidențiază prin

depușerile de 134,000.000,

pe care le administrează banca din Oradea.

Imobilele institutului, împreună cu două palate, se evaluează numai la suma de 8 milioane 976.867 lei, deși aceste valorează mai mult.

La numerar, bilanțul evidențiază aproape 17 milioane.

Banca este condusă bine de către dl. Dr. E. Demetrovits, director general.

*

Casa de Păstrare Agrară din Târgu-Mureș

În bilanțul întocmit își evidențiază continuarea dezvoltării temeinice, ca o bancă bine fondată.

În urma politicii financiare bine chibzuite,

institutul și-a intensificat mobilitatea

în anul trecut, menținându-și stocul de credite aproape în întregime, cu toată criza economică ce a continuat să persiste, având la numerar 19 milioane 275.450 lei disponibili.

Depunerile la bancă s'au urcat cu peste 17 milioane lei

în anul trecut, cifrându-se la 148,825.139 lei.

Institutul a avut un reescompt de 24,741.043 lei, și un credit de cont curent de 26,949,691 lei.

Banca la active evidențiază 252,174.749 lei, cu o urcare de 37 și jumătate milioane lei, iar la profitul brut 12,219.933

lei, cu un capital de 20 milioane și rezerve de 22,899.151 lei.

La profitul net banca evidențiază 4,949.012 lei

realizând un beneficiu de 12 la sută,

excepționând suma cu care a fost dotat fondul de creanțe dubioase și cu care rentabilitatea se cifrează la 16 la sută, în urma sârghinței și priceperii dlui Martin Tischler, directorul general al băncii.

Institutul plătește o dividendă de 15 la sută.

*

Banca de Industrie și Comerț din Județul Sălaj

În bilanțul din 1929, își justifică dezvoltarea, având la depuneri peste 33 milioane lei, prin cari

și dovedește încrederea, de care se bucură

sub conducerea pricepută a dlui Dr. Victor Gheție directorul general al băncii.

Institutul evidențiază la profitul net 1,772.000 lei,

continuând să prospereze și să se dezvolte ca una dintre cele mai bune întreprinderi financiare, având un capital de 10 milioane și un fond de rezervă de 1,274.586 lei.

*

Banca Comercială din Alba-Iulia

și-a convocat adunarea generală pe ziua de 23 Febr. a. c. În bilanțul publicat, banca evidențiază

un profit net de 887.449 lei

cu un capital de două milioane și un fond de rezervă de 3 milioane 312.482 lei.

La fondul creanțelor dubioase în anul 1929, a mai trecut 150.000 lei,

având la pretențiunile cambiale 32 milioane lei

iar la debitorii cu cont curent aproape 10 milioane, cari justifică destul de suficient mobilitatea institutului și buna conducere, ce i-se acordă.

*

Banca Românească din Valea Someșului din Dej

arată un beneficiu net de 1.518.902 lei, la un capital de lei 4 milioane. Rezerve 953.040. Scont și debitori 26,255.433. Reescont 9,580.120, 11,980.799.

Casa de Păstrare a județului Satu-Mare

În bilanțul pe 1929, arată la capitalul de lei 12 milioane un profit net de lei 3,711.870. Rezerva 4,200.000. Scont și debitori 165,510.419. Depuneri 131 milioane 861.253. Creditori 24 milioane 222.441. Reescont 10 milioane 970.032.

*

„Crișana” institut de credit din Brad

a dat în anul 1929, un beneficiu net de lei 1,548.630 la capital de 5 milioane.

Rezervele 3,650.000. Scont și debitori 53,041.346. Depozite 34.134.615. Reescont 1,690.300.

*****

Adunări generale

Banca Românească din Valea Someșului. La 7 Martie, orele 10, la sediul social în Dej.

Casa de Păstrare a jud. Satu-Mare. La 1 Martie, orele 6, în Satu-Mare, la sediul social.

Casa de Păstrare a jud. Odorhei. La 23 Februarie, orele 11, în Odorhei.

*****

A Hermes-bank közgyűlése

A Hermes-bank e héten megtartott közgyűléséről a vezetőség az alanti kommunikét adta ki: „Vasárnap délelőtt tartotta meg a Hermes-bank és ker. részvénytársaság rendkívüli közgyűlését, melynek leglényegesebb mozzanata volt az, hogy az igazgatóság és felügyelő bizottság lemondott, amit a közgyűlés a tagok törvényes felelősségének épségben tartása mellett fogadott csak el. A rendkívüli közgyűlés hozzájárult az igazgatóság által benyújtott kényszeregyezési indítványhoz és egyben felhatalmazta az új igazgatóságot, hogy a kényszeregyezési ajánlatot a szükséghez képest a betétesek javára módosíthassa. Egyben a betétesek érdekeinek biztosítása és a bank függő ügyeinek lebonyolításában való részvétel érdekében a rendkívüli közgyűlés az igazgatósággal koordinált jogkört biztosított a betétesek által választott négytagu bizottságnak és ily módon általuk a betétesek az igazgatósággal egyenlő jogkörrel fognak részt venni az ügyek további intézésében.”

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. — Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi széklapja
Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 121. — Telefon: 4-44.

Director și răspunzător: } TRAIAN GHIRILĂ
Igazgató és felelős szerk: }

Abonamente — Előfizetési árak

In țară pe un an . . .	Pentru particulari comercianți și industriali	1200 lei
Belföldön egész évre	Pentru bănci instituțiuni financiare și societăți	2000 lei
	Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak	1200 lei
	Bankoknak, pénzügyintézeteknek és társaságoknak	2000 lei
	Pentru stăinătate	1500 lei.
	Külföldre	

Anunțuri — Hirdetések:

Jumătate an	600 lei	Pagina l. a. cm ²	20 lei
	1200 lei	Cimlapon l. oldalon cm ² -ként	15 lei
Felevere . . .	600 lei	In text	80 lei
	1200 lei	Szövegdalton	
		Un sir garmond	
		Egy garmond sor	

MÉRLEG FIGYELŐ

Egy milliárdot meghaladó betétállományt kezel az „Albina” Takaré- és Hitelintézet rt., Nagyszeben

24 százalékos osztalékokat fizet az intézet

„Albina” Takaré- és Hitelintézet Részvénytársaság Nagyszeben Erdély legrégebb és legelőkelőbb román pénzügyintézetének 1929. évi 57-ik mérés számadatok igazolják azt az előkelő pozíciót, amit Románia gazdasági életében az intézet betölt.

A forgalomban erősen megnövekedett „Albina”-nál a kezelésére bízott idegen tőkék nem állottak arányban a saját tőkéivel és ezért az intézet az elmúlt év elején

50 milliós részvénytőkét 100 millió lejre emelte fel,

ami a 67,468.223 lejt kitevő tartalékokkal együtt összhangban van az intézet

másfélmilliárdot meghaladó aktívával.

A részvénytőke és tartalékok mellett 39,544. 134 lei a kimutatott tiszta nyereség, ami a tőkék 24 százalékos jövedelmezőségének felel meg és ezenkívül a bruttó nyereség terhére több, mint 5 millióval dotálja a különböző tartalékokat és amortizációs alapokat. Az elmúlt év súlyos viszonyai ellenére

154 és fél milliós gya-

rapodást mutat a betétállomány

és jelenleg 1.168,368.041 lejt tesz ki. A Banca Națională 72,712.042 reeszkomthitelt vett igénybe és 26,710.100 lej girótelt közvetített a Banca Naționalăhoz és Creditul Industrialhoz. A kihitelezések 187 milliós emelkedést mutatnak és 1. 278,436.481 lejt. tesznek

A marosvásárhelyi Agrár Takarékpénztár Rt. mérlege az intézet jelentős fejlődését igazolja

Tizenöt százalékos nettó osztalékokat fizet az intézet

Agrár Takarékpénztár Rt. Marosvásárhely 1929. évi mérlege az intézet kitünő megalapozottságát és biztos tempójú fejlődését tükrözi vissza. 10 székelyföldi fiókjának révén forgalmának egy tekintélyes százalékát agrárkliensekkel bonyolítja le. Bizonyos üzleti elveknek szigorú szemelött tartása, az óvatos és körültekintő cenzurával keresztülvitt hitelpolitika eredményezte azt, hogy

az Agrár Takarékpénztár mezőgazdasági hitelstockját az elmúlt évben majd-

ki. Ebben a váltótárca 351 millió 937.185 lej (emelkedés 40 és fél millió), jelzáloggal fedezett váltóhitelek 451 millió 567.119 lejjel (56 és fél millió emelkedés), folyószámlai hitelezők 474.652.087 lejjel (92 millió emelkedés) foglaltatnak benne. 142.363.540 lejes készpénzkészlet és bankoknál rendelkezésre álló tőke mutatja az intézet kitünő mobilitását. Az ingatlanok 29,171.856, értékpapírok és részvények 62,440,427 lej értékben szerepelnek a mérlegben. Bruttó nyeresége 182,502.731, az előző évinél 34 millióval több. Osztalékok, az előző évekhez hasonlóan, nettó 24 százalékokat fizet, azonban fokozottabb mértékben dotálja az egyes tartalékokat.

nem teljes egészében fentartotta és emelt erősen emelte mobilitását is,

amit bizonyít a részvénytőkével majdnem azonos összegű 19 millió 275.450 lej készpénzkészlet és bankoknál rendelkezésre álló tőke.

A súlyos gazdasági viszonyok közepette alig emelkedett a takarékosági tőke azon a vidéken, amelyen az Agrár Takarékpénztár dolgozik. Viszont az az tény, hogy a betétesek a kevésbé jobbnitású intézetektől a jobb bonitású intézetekhez vitték át betéteiket,

idézte elő

a betétállomány 17 milliós növekedését, amely az 1929. évi mérleg szerint 148,825.139 lejt tett ki. E tőkén kívül 24.741.043 lej reeszkomptot és 26 millió 949.691 lej folyószámlahitelt vett igénybe az intézet és ebből elégitette ki a 136,306.743 lejt kitevő váltókihitelezéseit (22 millió emelkedés) és 90,236.060 folyószámla- és egyéb kihitelezéseit.

Az aktívák mérlegszerinti összege 252,174.749 lej, (37½ milliós emelkedés), bruttó nyeresége 12,219.933 lej, az előző évinél 1 millióval több. 20 millió részvénytőke és 22,899.151 lej tartalékok mellett 4,946.012 a kimutatott tiszta nyereség, ami

a tőkék 12 százalékos jövedelmezőségének felel meg.

Ezenkívül a bruttó nyereség terhére 1 és fél millióval dotálja a kétes követelések tartalékát, ami annál is inkább nyereségnek számít, minthogy az intézetnek az előző években hasonló címen tartalékolt összegei is érintetlenek. A kétes követelések tartalékának ez a másfélmilliós dotációja

a rentabilitást 16 százalékra emeli.

Az intézet, az előző évihez hasonlóan, 15 százalékos nettó osztalékokat fizet, azonban a múlt évinél nagyobb összeggel dotálja a tartalékokat, amelyek az ez évi hozzájárulással 23,399.151 lejt fognak emelkedni. Az intézet kitünő üzlet-eredménye Tischler Márton vezérigazgató és munkatársának szakszerű és óvatos üzletvezetését igazolja.

„ALBINA”

Institut de Credit și de Economii în Sibiu

ACTIV

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1929

PASIV

Cassa în numerar	35,523.780		Capital societar		100,000.000
Disponibili la bănci	103,710.05		Fond general de rezervă	41,468.22	
Monet	3,132.725	142,306.540	Rezerve pentru creanțe dubioase	26,000.000	67,468.223
Cambii	351,937.185		Fondul cultural	1,384.300	
Credite cambiale cu acop. hipotecară	451,56.119		Fondul „Partenie Cosma”	996.400	2,380.700
Avansuri pe efecte publice	280.090		Fondul de pensii al funcționarilor inst.		15,297.600
Credite de cont-curent	474,652.087	1,278,436.481	Serisuri fonciere eșite la sorți în circulație		28.255
Imobilele institutului și alte realități		29,171.856	Depozite spre fructificare	1,095,766.442	
Efecte publice	15,832.154		Depozite în cont-curent	72,601.596	1,168,368.041
Achiziții diverse	47,909.595	63,741.749	Reescont la Banca Națională	72,712.042	
Amortizare	1,301.322	62,440.427	Giruri la Banca Națională și Creditul Industrial	26,710.100	99,422.142
Efectele fondului de pensii al funcț. inst.	10,401.900		Ordine de plată	11,519.384	
Depunerea fondului de pensii al funcț. inst.	4,895.700	15,297.600	Dispozițiuni americane	4,435.642	15,955.026
Mobilar, amortizat			Dividendă neridicată		270.540
Diverse conturi debitoare		549.958	Diverse conturi creditoare		467.781
Achiziționari, Emisiunea IX-a		123.610	Dobânzi transitoare anticipate pe 1930		19,184.015
			Beneficiu net	41,976.661	
			minus dotațiunea rezervelor și amortizări	5,332.507	39,544.154
		1,528,386,472			1,528,386,472
Conturi de ordine:			Conturi de ordine:		
Efecte, cauțiuni și garanții		583,605.297	Diverse efecte și garanții		583,605.297
		583,605.297			583,605.297

Sibiu, la 31 Decembrie 1929.

Dr. I. Beu m. p. prez. Cons. de adm.

I. Vătășianu m. p. director general.

C. Popp m. p. director executiv.

Ioan Rebeaga m. p. director al Cont.—expert cont.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Sibiu, la 4 Februarie 1930.

COMITETUL DE CENSORI:

Matei Voileanu m. p., prezident.

Dr. Ioan Bunea m. p.

D. Comșa m. p.

V. Păcățianu m. p.

Dr. Nicolae Schiau m. p.

Eredményes üzleti évről számol be a Nagyvárad Agrár Takarékpénztár Rt., Nagyvárad

A Nagyvárad Agrár Takarékpénztár Rt., Nagyvárad XX. évi rendes közgyűlése előtt, mai lapunkban közzé tett mérlegében az intézet további nagyarányú fejlődéséről számol be. A biharmegyei gazdasági élet eme előkelő helyet elfoglaló intézet, 18.000.000 lej alaptőke és 13.100.000 tartalékok mellett

7,238.991 lei nyereséget mutat ki,

mely igazolja azt, hogy az intézetet cél udatosan és racionálisan ve etik.

A nyereségből 2,274.822 lej-

jel dotálja a bank a különböző tartalékalapokat.

Az intézet iránti megnyilvánuló legteljesebb bizalmat igazolja a több mint 134 milliót kitevő betétállomány. A mérlegben a bank két nagy bérpalotája és egyéb ingatlanai mindössze 8,970.867 lejell szerepelnek, holott az ingatlanok értéke ennél sokkal nagyobb. A bank mobilitását a közel 17 milliós pénztárkészlet mutatja.

A Nagyvárad Agrár Takarékpénztár dr. Demetrovits Elek vezérigazgató és munkatársainak szakavatott vezetése alatt áll.

A gyulafehérvári Kereskedelmi Bank Rt. mérlege

A gyulafehérvári Kereskedelmi Bank Részvénytársaság XIX. évi rendes közgyűlést február 23-án tartja meg az intézet helyiségében. A közzétett mérleg adatai szerint az intézet kétmillió lej részvénytőke és 3.312.482 lej tartalékok mellett 887.459 lej tiszta nyereséget mutat ki az 1929. üzletévre, amelyből a kétes követelések tartalékalapjára

ujabb 150.000 lejt fordít. Az intézet jelentőségét a gyulafehérvári és közvetlen környék gazdasági életében jellemzi, hogy

váltókövetelése több mint 32 milliót tesznek ki.

A számlakövetelések közel 48 millió lejt reprezentálnak. A gyulafehérvári Kereskedelmi Bank Rt. mérlege az intézet jelentős fejlődését igazolja.

A Szilágymegyei Gazdasági és Iparbank 1929. évi mérlege

A Szilágymegyei Gazdasági és Iparbank egészséges fejlődéséről tanuskodik az intézet 1929 évi mérlege. A bank betétállománya nem kevesebb, mint 33 millió lejt ért el. Ez nyilván a legtekélyesebb bizalomnak a jele a bank iránt.

A tiszta nyereség 1929-ben 10 millió alaptőke és 1,279.586 lej tartalékok mellett 1,772.000 leire rug, ami jó eredménynek mondható. A mostoha gazdasági viszonyok között látha-

tóan kitünő prosperitással dolgozott a bank. Az eredmény elsősorban dr. Ghetie Victor vezérigazgató érdeme. Az ő körültekintő vezetésének tudható be, hogy ez a bank ma Szilágymegye legjobban megalapozott pénzügyi intézetei között foglal helyet. Az intézet igazgatója és felügyelő bizottsága egyesíti magában Szilágymegye előkelő közéleti férfiai.

Uj vezetőséget választ a szesz és likörgyárosok szindikátusa

Február 16-án a nagyvárad Kereskedelmi Csarnok helyiségében tartja meg közgyűlést az erdélyi és bánági szesz és likörgyárosok szindikátusa, a következő tárgysorozattal 1. ügyvezető igazgató választása; 2. beszámoló az egyesület múltévi működéséről; 3. zárszámadások előterjesztése; 4. a felmentvény megadása a régi tisztikarnak; 5. elnökök és számvizsgáló bizottságok választása; 6. az alapszabályok módosítása; 7. a költségvetés

előterjesztése; 8. a bukaresti Likörszindikátussal való kolaboráció kérdése; 9. a fényüzési és forgalmi adó problémája; 10. a kompenzációs akció ügye; 11. a készülő új szesztörvény megvitatása. A közgyűlés előváraozással tekintenek szakmai körök.

Olvassa a

„Lemnul“-t

Meghívó

A Nagyvárad Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság XX. évi rendes közgyűlést

1930. évi március 2-án, d. e. 11 és fél órakor tartja az intézet üzlethelyiségében, melyre a t. részvényesek ezennél meghívhatnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. Az 1929. évi zárszámadások előterjesztése, a felügyelőbizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozat és a felmentvény megadása.

3. Jelentés a nyugdíjalap állásáról.
4. A felügyelőbizottsági tagok múlt évi tiszteletdíjának megállapítása.
5. Az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok megválasztása.
6. Indítványok.

Oradea, 1930. február hó 8. napján.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Kivonat az alapszabályokból: Minden részvény egy szavazatra jogosít. A közgyűlésen csak oly részvénnel lehet jogokat gyakorolni, mely a közgyűlést megelőzőleg három hónappal átiratott és 2 nappal előbb a társaság pénztáránál a le nem járt szelvényeivel együtt letétetett.

Vagyon

Mérleg-számla

Teher

Készpénz	16.834.455	Alaptőke	18.000.000
Követelések pénzügyintézeteknél	6.661.791	Tartalékalapok:	
Váltókölcsönök	113.993.915	Rendes tartalékalap*	8.000.000
Adóssok	62.328.404	Kétes követelések tartaléka	3.000.000
Kezességek	14.349.738	Tisztviselői nyugdíjalap**	2.100.000
Értékpapírok:		Betétek:	
Saját tulajdon	546.094	Könyveeskére	84.999.741
Tisztviselői nyugdíjalap értékpapirjai	702.200	Folyószámlán	49.255.704
Ingtatlanok:		Hitelezők	
Parcul Traian 6. számú bérpalota, Buly. Regele Ferdinand 25. számú bérpalota és egyéb ingatlanok	8.970.867	Visszszámított váltók:	
Inkasszók, engedmények, letétek, nyilvántartási számlák	32.134.941	Banca Națională a Românieinél	13.357.267
Berendezés		Külföldi pénzügyintézeteknél	5.536.219
		Kezességek	14.349.738
		Fel nem vett osztalékok	56.679
		Átmeneti kamatok	2.197.141
		Inkasszók, engedmények, letétek és nyilvántartási számlák	32.134.941
		Nyereség:	
		Ez évi tiszta nyereség	7.238.991
		Kétes követelések tartalékába helyezve	2.274.822
			4.974.169
		* Ez évi hozzájárulással Lei 8.750.000	
		** 2.500.000	
		Kétes követelések tart. : 3.000.000	14.250.000
	224.387.464		224.387.464

Veszteség

Veszteség-Nyereség-számla

Nyereség

Tisztviselői fizetések és pótlékok	3.671.016	Nyereség áthozat a múlt évről	317.217
Üzleti költség és adók	2.106.854	Tiszta kamatjövedelem, ház és egyéb jövedelmek	12.699.644
Tartalékolás kétes követelésekre az adótörvény 32. b. §-a alapján	2.274.822		
Nyereség:			
Ez évi nyereség	7.238.991		
Kétes követelések tartalékába helyezve	2.274.822		
	4.964.169		
	13.016.861		13.016.861

Fráter Zsigmond
cégvezető, pénztárnok

Oradea, 1929. december 31.

Ifj. Horthy Dezső
igazgató, főkönyvelő

IGAZGATÓSÁG:

Ion. Th. Florescu
elnök

Dr. Justin Ardelean
társelnök

Dr. Móricz Ernő
társelnök

FELÜGYELŐBIZOTTSÁG:

Gyémánt Mihály
Grünstein Béla

Incze Lipót
Dr. Demetrovits Elek
vezérigazgató

Telegdi József
Anastaziu Negulescu

Gerő Zsigmond

Dr. Maior László
elnök

Leichner József
Dr. Triff Titus

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA
COMERT ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 73.400.000

Sediul Social : Satu-Mare.

Sucursale :

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI
MIHAL.

Afiliațiuni :

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Kolozsvári Takarékpénzt. és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7

Fiókjai: Déz, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár,
Marosvásárhely és Nagyváradon. — :-

Saját tőkéi **85** millió lej

Minden bankügylet
letet legelőnyösebben
véggez.

Engedélyezett
devizahely.

Áruraktárai
a vasút
mellett

Betéteket
elfogad

Affiliált intézetek:
Torda-Aranyos Varmegyei
Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsóferencvármegyei Gazd.
dászati Bank és Takarékp.
Rt. Nagyenyed, Udvarhely-
megyei Takarékpénztár Rt.
Székely-udvarhelyen és
Sz.-Keresztúron, Szászvá-
r-vidéki Takarékpénztár Rt.
Rt. Szászrégenben és Hídel-
vői Hitelbank Rt. Szamosújvár.

Nem trükk! Valóság!

Kedves, barátságos, tiszta szoba árból

20%

Bőséges, izletes házi étkezési árból

10%

engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője

Budapesten a

PARK-Nagyszállodában

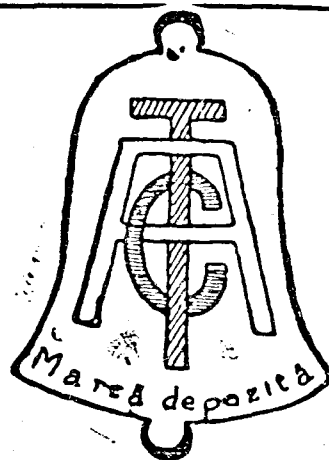
VIII, Baross-tér 10. szám.

Ardealul Economic Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:
Címlapon cm²-ként Lei 20-
Szöveg között cm²-
ként — — Lei 15-
Többi hirdetési ol-
dalon — — Lei 10-
Egy garmond sor Lei 80-

Cititi

„Lemnul”

Cuaceastă mare a este prevăzută
fiiccare obiect de argint și lux fa
bricat în fabrica

„TACÂMUL” din

Finetă de 800!

Fabricatiile se pot procura în prăvăliile re-
bijuterii mai bune. Numai pentru revânzătorii,
„Tacámul” fabrică de argintării, Cluj
Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82
Adresa telegrafică: „Tacámul”

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.

Fiókiintézet: Dej-Déz, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen
Zălau-Zilah

Saját tőkéi **58** millió lej

Minden bankügylet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.